

Täysistunto

Keskiviikko 18.6.2025 klo 14.00—19.34

15. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2025 toiseksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 58/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 9/2025 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 9/2025 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään yksi tunti. — Ensimmäinen puheenvuoro, edustaja Hänninen.

Keskustelu

17.00 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Vuoden 2025 toinen lisätalousarvio on vastaus muuttuvaan maailmaan ja kotimaan tarpeisiin. Se ei ole vain reaktioita talouden haasteisiin vaan osoitus hallituksen kyvystä varautua, investoida ja toimia ajoissa. Nämä toimet ovat kriittisiä vastuullisessa taloudenpidossa. Esityksessä lisätään määrärahoja 757 miljoonalla eurolla, ja vaikka tuloarvioita joudutaan alentamaan, näillä panostuksilla vahvistetaan turvallisuutta, liikenneyhteyksiä ja palveluiden saatavuutta eri puolilla maata. Tärkein tehtävämme on varmistaa, että Suomen talous, turvallisuus ja tulevaisuus ovat tasapainossa.

Erityisen merkittävää toisessa lisätalousarviossa on varautumisen vahvistaminen. Puolustusvoimien materiaalien kunnossapitoon osoitetaan 35 miljoonaa euroa, ja kykyämme vastaanottaa liittolaisia ja heidän apuaan parannetaan 15 miljoonalla. Tämä on tärkeää koko Suomelle, mutta erityisesti se on tärkeää meille pohjoisessa, missä pitkät rajat ja etäisyydet vaativat vahvaa ennakoivaa suunnittelua.

Arvoisa puhemies! Pohjoisen näkökulmasta on ilahduttavaa nähdä lisätalousarviossa puoliväliriihessä päätettyjen toimenpiteiden edistäminen. Esimerkiksi Ylivieskan eteläisen ylikulkusillan parantaminen ei ole vain hanke, vaan kyse on yhteyksien parantamisesta, ihmisten arjen helpottamisesta ja alueen elinkeinoelämän tukemisesta. Lisätalousarvio on meillä uuden ajan Suomen rakentamisen aloittamista. Suunnitelma eurooppalaisen rai-deleveyden ratayhteyksistä Kemi—Tornio—Haaparanta-välillä on askel, joka avaa uusia kansainvälisiä mahdollisuuksia, mutta sen on oltava vasta alkua. Suomen tulee katsoa länteen niin talouskasvun käynnistämisessä, puolustuksessa kuin yhteiskuntamme kriittisissä rakenteissakin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

Arvoisa puhemies! On selvää, että lisätalousarvio ei korjaa kaikkea, mutta ennen kaikkea se osoittaa meille suunnan. Varautuminen, vahvempi liikenneverkosto, parempi palveluiden saatavuus, nämä ovat juuri niitä asioita, joita meidän maakunnissamme tarvitaan, asioita, mitä koko Suomi tarvitsee. Siksi toinen lisätalousarvio on oikeansuuntainen ja erittäin tarpeellinen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen.

17.04 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin varmasti nämä turvallisuuden ja puolustukseen tehtävät satsaukset ovat erittäin kannatettavia ja tarpeellisia, ja niitä me tietenkin tuemme, mutta nämä satsaukset eivät ollenkaan selitä sitä tosiasiaa, että tässä lisätalousarviossa jälleen otetaan lisää velkaa miljardi. Se on totta, miljardi otetaan lisää velkaa. Ja se tietenkin selittyy sillä, että hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikka, tämä saksipolitiikka, vain ei ole toiminut eikä toimi. Eli samaan aikaan tässä lisätalousarviossa verotuloarvioita tarkistetaan noin puolisen miljardia alaspäin, ja tämä tietenkin kertoo heikosta työllisyyden kehityksestä ja siitä, että markkinoilla luottamusta ei ole.

Puhemies! Hiljan VTV:n raportti kertoi aika karua kieltä. Se kertoi, että hallituksen kehysriihen omat päätökset heikentävät julkista taloutta, ja nyt maanantaina tuore valtiovarainministeriön ennuste jälleen kertoo, ettei lupaus velkaantumisen vakauttamisesta täyty. Tämän seurauksenahan ministeri Purra kuuluttikin nyt viikon alussa sitten miljardin lisäsopeutustarvetta, eli nyt siis on vuorossa ilmeisesti Purran saksien paluu. Nyt on vuorossa Purran saksien paluu, ja tämä on, puhemies, hieman hämmäntävää siksi, että kaksi kuukautta sitten hallitus yllättäen kehysriihessään löysi lisää rahaa miljardin kaikkein rikkaimpien ja kaikkein varakkaimpien veronkevennyksiin. Eli silloin oli aivan toinen ääni kellossa, silloin rahaa löytyi, kun oli kysymys kaikkein suurituloisimpien eduista. Ja nyt minä haluan kyllä sanoa, että tässä taloustilanteessa ei olisi yhtään varaa hallituksella siihen, että se itse omilla toimillaan aiheuttaa miljardin aukon talouteen. Nyt olisi korkea aika hallituksen peruuttaa nämä kaikkein rikkaimmille ja kaikkein varakkaimmille suunnatut veronkevennykset: yhteisöveron kevennyksen ja ylimpien marginaaliverojen kevennykset. Tämä olisi ainoa vastuullinen teko tässä tilanteessa hallitukselta.

Puhemies! Tämä on ollut varsin eriskummallista. Tässä kaksi vuotta sanottiin, että on aivan pakko, on aivan pakko leikata pienituloisilta, on aivan pakko leikata hoitoonpääsystä, on aivan pakko leikata vanhustenhoivasta, pakko leikata koulutuksesta, lastensuojelusta, kaikesta — ja sitten yhtäkkiä kehysriihessä hallitus itse taikoi rahaa miljardin kaikkein rikkaimpien ja varakkaimpien veronkevennyksiin, ja tietenkin tämä raha taitettiin velaksi. Ja nyt sitten, kun kaksi kuukautta kesti tätä, seuraavaksi kerrotaan, että nyt sitten Purran saksat palaavat.

Nyt, puhemies, olisi kyllä suuri aika hallituksen tarkastella omaa politiikkaansa. Tämä nykymeno ei kerta kaikkiaan toimi. Esimerkiksi SDP on esittänyt monia omia toimiaan kasvun ja työllisyyden parantamiseksi. Ja niin myös tähän lisätalousarvioon olemme jättäneet vastalauseen, jossa peräänkuulutamme muun muassa, että pian on tuotava toimia, joilla vahvistetaan kuluttajien ostovoimaa, yritysten luottamusta, parannetaan nuorten työttömyyttä, parannetaan pitkäaikaistyöttömyyttä, kohdistetaan tässä lisätalousarviossa annettu Kela-korvausten korotukset julkiseen terveydenhuoltoon, sekä peräänkuulutamme myös pitkäjänteisyyttä liikennepolitiikkaan. — Tässä, arvoisa puhemies.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

17.08 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Toinen lisätalousarvio vuodelle 2025 tuo mukanaan merkittäviä panostuksia suomalaisen yhteiskunnan turvallisuuteen ja toimintakykyyn. Erityisesti Puolustusvoimien materiaalin kunnossapito, väestönsuojelu, rajaturvallisuus sekä poliisin resurssit vahvistuvat. Nämä ovat juuri niitä kriittisiä alueita, joihin on järkevää sekä välttämätöntä investoida.

Lisäksi budjetissa huomioidaan väestön ikääntyminen konkreettisesti. Esimerkiksi yli 65-vuotiaille tarjotaan mahdollisuus päästä yksityiselle lääkärille päivystysmaksun hinnalla. Tämä purkaa hoitajonoja ja tuo helpotusta ruuhkautuneeseen terveydenhuoltoon.

Tiestöön ja raideliikenteeseen panostetaan merkittävästi varautumisen, teollisuuden ja huoltovarmuuden turvaamiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Oppositio on tuonut esiin huolenaiheenaan Suomen velkaantumisen. [Vasemmalta: Kyllä!] Nämä samat puolueet eivät kuitenkaan omalla hallituskautellaan tehneet mitään velkaantumisen pysäyttämiseksi, päinvastoin. [Vasemmalta: Kyllä tehtiin!] He myös vastustavat lähes kaikkea, millä nykyinen hallitus yrittää korjata julkista taloutta sekä uudistaa työmarkkinoita. Haluaisinkin tietää, arvon oppositio, mistä te leikkaisitte. Jättäisittekö väestönsuojelun tai puolustusmäärärahat lisäämättä, vai nostaisitteko suomalaisten jo entisestään korkeaa veroastetta?

Arvoisa rouva puhemies! Lisätalousarviossa näkyy positiivisia merkkejä. Bruttokansantuotteen ennustetaan kasvavan, ostovoima on vahvistunut, ja investointeja aikaistetaan. Talous perustuu luottamukseen, ja on erityisen tärkeää, että päättäjät luovat luottamusta herättävän ilmapiirin, jossa työskennellä ja yrittää. Suomen talouden tila on kokonaisuus, joka turvaa arkea, huolehtii yhteiskunnan toimivuudesta ja rakentaa vakautta epävarmassa maailmassa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen.

17.11 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Lisätalousarvio kertoo ennen kaikkea Suomen talouden huonosta tilanteesta. Valtion nettolainanotto kasvaa lähes miljardilla. Heikon taloustilanteen takia verotulokertymä sakkaa. Hallitus on epäonnistunut kaikissa keskeisissä talouspolitiikan tavoitteissaan. Hallitus lupasi pysäyttää velkaantumisen, mutta Suomen velkasuhde sen kun kasvaa. Hallituksen leikkauspolitiikka on syventänyt ja pitkittänyt Suomen matalasuhdannetta. Pieni- ja keskituloisilta leikkaaminen on kuihduttanut kokonaiskysyntää ja kasvua, ja rahaa jaetaan suurituloisille, jotka säästävät suurimman osan tuloistaan. Tämä ei ole tehokasta kasvupolitiikkaa.

Hallitus lupasi luoda 100 000 uutta työllistä, mutta työttömyysluvut ovat kasvaneet koko hallituskauden ajan. Työttömien määrä on kasvanut 80 000:lla, ja pitkäaikaistyöttömyys uhkaa nyt nousta 90-luvun laman jälkeiselle ennätystasolle. Hallituksen sosiaaliturvaleikkauksiin ja työntekijöiden aseman heikentämiseen perustuva työllisyyspolitiikka on epäonnistunut.

Erityinen huoli on nyt pitkäaikaistyöttömyyden kasvusta. Kun työttömyysjakso pitkittyy, se vaikuttaa kielteisesti työntekijän työkokemukseen, osaamistasoon ja itseluottamukseen työmarkkinoilla. Pitkään työttömänä ollut henkilö myös helposti stigmatisoituu potentiaalisen työnantajan silmissä, mikä vaikeuttaa työn saamista entisestään. Taloustieteellinen termi hystereesi kuvaa korkean työttömyyden kauaskantoisia kielteisiä vaikutuksia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

talouteen. Suomessa hystereesi aiheutti ongelmia erityisesti 90-luvun laman jälkeen. Vaarana on, että samat ongelmat toistuvat nyt, kun pitkäaikaistyöttömyys lähestyy 90-luvun laman jälkeistä ennätystasoa.

Vastuu työllisyydenhoidosta on siirtynyt kunnille. Kuitenkin kuntien työkalut pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon ovat heikentyneet, kun hallitus on esimerkiksi rajoittanut palkkatuen käytön mahdollisuuksia ja alimitoittanut työllisyydenhoidon määrärahat.

Vasemmistoliitto katsoo, että Suomessa tulisi harjoittaa työllisyyttä tukevaa suhdannepolitiikkaa sekä aktiivisempaa työvoimapolitiikkaa ja auttaa erityisesti pitkäaikaistyöttömiä takaisin työmarkkinoille. Esitämme mallia, jossa pitkäaikaistyöttömille säädetään työtakuu, eli työvoimapalveluista vastaava kunta veloitetaan järjestämään pitkäaikaistyöttömille viimesijaisesti työtä, mikäli hän ei työllisty avoimille työmarkkinoille. Työllistämisen apuna voitaisiin käyttää palkkatukea. Tulemme esittämään tähän liittyen lausumaa seuraavassa käsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Voimme tulla siihen johtopäätökseen, että hallitus on harjoittanut Euroopan kenties huonointa talous- ja työllisyyspolitiikkaa. Muut Euroopan maat kohtavat samoja ulkoisia shokkeja kuin Suomi, mutta silti niiden työllisyystilanne on pysynyt hyvänä. Suomi sen sijaan on miesten työttömyydessä Euroopan ykkönen. Ei kovin mairitteleva saavutus, sanoisin.

Tämän vuoksi esitän eduskunnan hyväksyttäväksi vastalauseemme mukaisen epäluottamuslause-ehdotuksen, joka kuuluu seuraavasti: ”Työttömyys on kasvanut merkittävästi, ja yhä useampi on pitkäaikaistyötön. Tilannetta ei helpota se, että hallitus on heikentänyt sosiaaliturvaa historiallisella tavalla. Sosiaaliturvaleikkaukset eivät ole luoneet uusia työpaikkoja hallituksen odottamalla tavalla. Hallituksen tulisi kääntää työllisyyspolitiikkansa kurssia ja tehdä kaikkensa työttömyyden vähentämiseksi ja työllisyyden parantamiseksi. Työttömyyden pitkittyessä se uhkaa muuttua suhdanneluonteisesta osin pitkäaikaiseksi ja rakenteelliseksi, mikä heikentää Suomen talouden tuottavuutta ja kestävyyttä pysyvästi. Työllisyyspolitiikan epäonnistumisen vuoksi eduskunta katsoo, ettei hallitus nauti eduskunnan luottamusta.”

Arvoisa puhemies! Tulemme lisäksi myöhemmin esittämään lausumaa, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus tuo esityksen turkistarhauksen lakkauttamiseksi Suomessa ja maksaa lisätalousarvioon sisältyvien tuotannonmenetyskorvausten sijaan tarhaajille luopumistukea.

Tulemme myös esittämään, että hallitus tuo eduskunnalle toimenpidepaketin, jolla vahvistetaan Suomen hiilinieluja ja pidetään kiinni mahdollisuudesta saavuttaa hiilineutraaliustavoite.

Lisäksi tulemme esittämään lausumaa, jossa eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto peruuttaa yksityisen hoidon Kela-korvauskorotukset ja kohdistaa säästyneet rahat hyvinvointialueille julkisen perusterveydenhuollon vahvistamiseksi ja hoitoon pääsyn nopeuttamiseksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto.

17.15 Laura Meriluoto vas: Arvoisa puhemies! Orpon ja Purran hallitus on tosiaan epäonnistunut kaikissa keskeisissä talouspolitiikan tavoitteissaan. Isoista lupauksista huolimatta Suomen talous ei ole lähtenyt kasvuun, ja nyt käsiteltävän lisätalousarvion mukaan hallitus ottaa tänä vuonna lähes miljardi euroa enemmän velkaa kuin oli budjetoitu. Samal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

la työttömyysluvut ovat paisuneet koko hallituskauden ajan, ja pitkäaikaistyöttömyys hiipoo jo 1990-luvun laman jälkeisiä ennätyksiä. Hallituksen niin kutsutut työllisyystoimet perustuvat ihmisten köyhdyttämiseen, ja lopputulokset ovat kyllä surullisia. Asunnottomien määrä kasvaa, leipäjonot pidentyvät, ja ihmisten ahdinko syvenee monella eri tavalla. Samalla hallitus on päättänyt tehdä miljardiluokan loven valtion tulopohjaan keventämällä rikkaiden ja suuryritysten verotusta.

Tämä ei ole inhimillisesti järkevää politiikkaa sen enempää kuin taloudellisesti järkevää politiikkaa, ja sen vuoksi kannatan edustaja Sarkkisen tekemää epäluottamusehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ronkainen.

17.16 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme valtiovarainvaliokunnan mietintöä vuoden 2025 toisesta lisätalousarviosta. Mietintö osoittaa, että valiokunta jakaa hallituksen käsityksen muuttuneen turvallisuusympäristön vakavuudesta ja tukee vahvasti lisäpanostuksia puolustukseen sekä yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen. Tämä on tärkeä viesti siitä, että muuttunut turvallisuustilanne todellakin otetaan vakavasti ja sen muutoksiin suhtaudutaan painokkaasti.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu. Valtioneuvoston puolustusselontekoon yhtyen valtiovarainvaliokunta korostaa, että Suomen puolustuksen etujen mukaista on turvata Ukrainan sotilaallisen tuen jatkuvuus. Samoin on perusteltua varata lisärahoitusta Puolustusvoimien toimintamenoihin Ukrainalle annetun tuen kattamiseksi. Valiokunnan mietintö osoittaa, että Suomen tuki Ukrainalle on ennen kaikkea kattavasti resursoitua, konkreettista ja johdonmukaista.

Arvoisa puhemies! Toisessa lisätalousarviossa keskeiset lisäykset kohdistuvat puolustuksen materiaalin kunnossapitoon, varautumiseen sekä kriittisiin valmiuksiin. 35 miljoonan euron lisäys puolustushaarojen kunnossapitoon tukee suoraan huoltovarmuutta ja puolustuksemme toimintakykyä. Myös valmiutta vastaanottaa liittolaisapua vahvistetaan. Puolustuksen pitkän aikavälin investointeja edistetään nyt suunnitelmallisesti ja kehysten puitteissa. Tämä osoittaa, että turvallisuutta rakennetaan määrätietoisesti strategisena ja vastuullisena kokonaisuutena.

MPK:n rahoituksen osalta valtiovarainvaliokunta tekee äärimmäisen arvokkaan huomion. Nykyinen toimintamalli, jossa MPK:n ja sen vapaaehtoisen maanpuolustuksen jäsenjärjestöjen valtionosuuksiin koostuva rahoitus on joka vuosi epävarmalla pohjalla, on täysin kestämaton toiminnan pitkäjänteisen suunnittelun kannalta. Valiokunnan kanta lähettää tässä suhteessa vahvan viestin: vapaaehtoinen maanpuolustus on keskeinen osa yhteiskuntamme kriisinsietokykyä, ja se ansaitsee vakaat toimintaedellytykset.

Toisessa lisätalousarviossa esitetty miljoonan euron lisäys MPK:lle on täysin perusteltu. MPK:n merkitys kokonaisturvallisuuden ja maanpuolustustahdon saralla on kiistaton, ja tällaista toimintaa meidän on tuettava myös jatkossa.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristömme ei ole muuttunut ainoastaan rajoillamme tai kansainvälisesti. Muutokset näkyvät yhä selvemmin myös Suomen sisällä. Yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden vahvistaminen edellyttää, että myös sisäinen turvallisuus saa riittävät ja kohdennetut resurssinsa. Valtiovarainvaliokunta tukee mietinnössään hallituksen sisäisen turvallisuuden valmiuspakettia ja korostaa erityisesti väestönsuojelun, rajaturvallisuuden ja vaaratiedottamisen kehittämisen ajankohtaisuutta. Valiokunta nostaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

esiin Rajavartiolaitoksen kasvaneet tarpeet ja painottaa kohotetun valmiuden turvaamista niin maa- kuin merialueilla.

Kyse on kokonaisvaltaisesta varautumisesta, siitä, että yhteiskunnan toimintaedellytykset ja kansalaisten turvallisuus voidaan taata kaikissa olosuhteissa. Nämä panostukset kertovat vastuullisesta turvallisuuspolitiikasta, joka tunnistaa sisäiset ja ulkoiset uhat osana samaa turvallisuusyhtälöä.

On selvää, että valtiontalouden tilanne on äärimmäisen tiukka. Siitä huolimatta valio-kunta puoltaa lisäpanostuksia puolustukseen ja turvallisuuteen ja, aivan oikein, toteaa, että ne ovat perusteltuja ja välttämättömiä. Valiokunnan mietintö osoittaa, että eduskunta suhtautuu muuttuneeseen turvallisuustilanteeseen vakavasti. Linjaukset tukevat hallituksen esityksen painopisteitä ja antavat niille parlamentaarisen selkänöjan. Tämä on vahva viesti siitä, että Suomen turvallisuutta rakennetaan pitkäjänteisesti laajalla tuella ja oikeisiin asioihin keskittyen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, poissa. Edustaja Furuholm, poissa. — Edustaja Lindén, paikalla, olkaa hyvä.

17.21 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä kuulluissa sosiaalidemokraattien ja vasemmistoliiton puheenvuoroissa ollaan hyvin aiheellisesti ja perusteellisesti arvosteltu tätä lisätalousarviota. En lähde toistamaan niitä kaikkia konkreettisia asioita, mutta teen tällaisen ääritiivistyksen, jos näin voidaan sanoa: Tulot alenevat noin puolella miljardilla eurolla. Menoja kasvatetaan yli 700 miljoonalla eurolla. Valtionvelkaa otetaan lisää lähes miljardilla, mistä seuraa, että alijäämä kasvaa. Voisin vaikka toistaa tämän, mutta en nyt tee sitä, mutta tässähän se on kiteytyneesti: eli siis me kasvatamme miljardilla alijäämää ja me otamme lisää velkaa. Tämähän on aivan eri asia kuin se, minkä tämä hallitus toimintansa aloittaessaan sanoi asettavansa tavoitteeksi koko tässä talouspolitiikassa. Ja mistä tämä tulojen aleneminen johtuu? Se johtuu ennen kaikkea huonosta työllisyystilanteesta, ja myös osa menolisäyksistä johtuu huonosta työllisyystilanteesta.

Eli kyllähän tämä lisätalousarvio nyt konkretisoi sitä, minkälaista meidän talouspolitiikka Suomessa tällä hetkellä on. On totta, että tähän vaikuttaa suhdanne, mutta vastasyklisessä politiikassa yleensä matalasuhdanteen aikana toimitaan kuitenkin toisella tavalla kuin tässä nyt toimitaan. Ei lähdetä esimerkiksi alentamaan suurituloisten verotusta tai yhteisöverotusta, josta vielä ollaan todettu, että sen vaikutus kasvun uudelleen aikaansaamiseen on hyvin spekulatiivista, ei ole asiantuntijoiden tukemaa, niin kuin tässä ollaan ekonomisteja kuultu.

Sitten vielä ihan lyhyesti otan tämän sairausvakuutuskorvausasian täällä. Yhtäkkiä löytyy rahaa ”kehittää”, sanoisin lainausmerkeissä — kun vain kirjoitetussa tekstissä voi käyttää lainausmerkkejä, niin se täytyy tässä lisätä suullisesti — terveydenhuoltoa noin 200 miljoonalla eurolla. Nyt laskin siis yhteen vuosien 25, 26 ja 27 panostuksen eli 26 miljoonaa euroa tältä vuodelta ja sitten 87 miljoonaa euroa kahdelta seuraavalta vuodelta kummaltakin. Puolet siitä rahoitetaan valtion budjetista, puolet siitä otetaan palkansaajilta ja eläkeläisiltä korotetulla sairaanhoitomaksulla Kelan rahastoon. Samalla rahalla olisi voitu saada enemmän ja laadukkaampaa ja paremmin hoidon jatkuvuutta tukevaa terveydenhuoltoa kohdistamalla tämä rahoituksen lisäys hyvinvointialueille.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona poissa. — Edustaja Eerola, paikalla.

17.24 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lisätalousarvio kertoo ainakin minulle siitä, että hallitus ei jää passiiviseksi vaikeina aikoina, ja kun tilanteet muuttuvat, on kyettävä reagoimaan uusin tavoin. Tämä nettolainanoton kasvu, mitä täällä kuulee kritisoidavan, ei ole seurausta mistään välinpitämättömyydestä vaan harkitusta päätöksestä panostaa suomalaisten turvallisuuteen ja yhteiskunnan muuhun toimintakykyyn.

Hallitus lisää merkittävästi resursseja sisäiseen turvallisuuteen, väestönsuojeluun, Rajavartiolaitokseen ja poliisiin, ja tämä tukee suoraan myös oikeusvaltion ja perusoikeuksien turvaamista. Oikeusvaltio ei mielestäni ole pelkästään mikään juhlapuhe, vaan se tarvitsee resursseja, toimintakykyä ja vakautta, ja nyt sitä luodaan. Samalla vahvistetaan myös maanpuolustusta, huoltovarmuutta ja varautumista. Ja sitten tämä, mihin muun muassa edustaja Ronkainenkin puuttui: tämä MPK:n ja ampumaratojen rahoitus ei saa olla sattumanvaraista vaan osa pitkäjänteistä strategiaa.

Hallitus ei myöskään sulje silmiään tältä julkisen talouden tilalta. Nämä verotuloarviot on tarkistettu ainakin minun tajun mukaan ihan realistisesti, ja tarvittaessa ollaan valmiita sopeuttamaan taloutta, mutta ei kuitenkaan suomalaisten turvallisuuden tai oikeusvaltion kustannuksella vaan toissijaisista menoista, joilla ei ehkä ole niin perusteltua vaikuttavuutta. Tämä verotulojenkin alentaminenhan, mitä täällä kritisoidaan, tarkoittaa loppujen lopuksi sitä, että ihmisiltä otetaan vähemmän pois, eli heille jää omaa rahaa enemmän omaan käyttöön. Oppositio, totta kai, tästä esittää näitä moitteita — ja se on toki heidän tehtävänsä, sen tiedän itsekin moninkertaisena oppositiopoliitikkona — mutta todellisia vaihtoehtoja en ole kyllä huomannut.

Nyt tarvitaan vastuunkantoa ja sellaista yli vaalikausien ulottuvaa yhteistyötä, ja tätä työtä minun ymmärryksen mukaan tämä hallitus tekee määrätietoisesti ja suomalaisten parhaaksi. [Aki Lindén: Esimerkiksi yhteisövero ei olisi pitänyt alentaa! — Pia Viitanen: Ei todellakaan!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

17.26 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt, kun puhutaan lisätalousarviosta, on hyvä todeta tietysti se karu totuus: työttömyys, köyhyys, kurjuus vain lisääntyvät tämän maan hallituksen aikana. Nyt haluan kiinnittää huomiota lyhyesti siihen, että työllisyyspolitiikkahan on tällä hallituksella täysin epäonnistunut ja nimenomaan niin, että hallitus on puhunut työelämäuudistuksista — nehan ovat suoraan sanottuna heikennyksiä. Ihan kertauksen vuoksi muutaman luettelen täältä nytten. Kun puhutaan työllisyyspolitiikasta, niin mitäs toimenpiteitä hallitus on tehnyt? Työttömyysturvan omavastuu viidestä seitsemään päivään, työllisyysvaikutukset nolla. Lomakorvauksien jaksotus on palautettu, työllisyysvaikutukset nolla. Työttömyysturvan suojaosan poisto, työllisyysvaikutukset nolla. Lapsikorotuksen poisto, työllisyysvaikutukset nolla. [Arto Satonen: Ei pidä paikkaansa!] Lakko-oikeuden rajaaminen, lakkosakkojen asettaminen työntekijöille, työllisyysvaikutukset nolla. Aikuiskoulutustuen lakkauttaminen ja vuorotteluvapaan lakkauttaminen, työllisyysvaikutukset nolla. Työssäoloehto kuudesta 12:een kuukauteen, työllisyysvaikutukset nolla. Työssäoloehdon kertymisen lakkautus palkkatuetussa työssä, työllisyysvaikutukset nolla. Korotetun ansio-osan leikkaus työllistämistä edistävästä palveluis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

ta, työllisyysvaikutukset nolla. Paikallisen sopimisen uudistus, työllisyysvaikutus nolla. Vientimalli, työllisyysvaikutukset nolla. Leipomotyölain kumoaminen, työllisyysvaikutukset nolla. Henkilökohtaisen irtisanomiskynnyksen madaltaminen eli painavan syyn poisto ja sitten tämä alisuoriutuminen, mikä kirjattaisiin lakiin ja josta siis hallituksessa tuntuu olevan vähän epäselvyyttä niin, että kokoomus on sitä mieltä, että se on hallitusohjelmassa, ja perussuomalaiset ovat sitä mieltä, että se ei ole — selvittääköpä keskenämme nyt sitten, onko se vai kaatuuko hallitus, mutta työllisyysvaikutukset nolla. Ja niin pois-päin.

Onhan tämä teidän työllisyyspolitiikkanne siis karseaa, mutta onneksi täällä on edeltävä työllisyysministeri kohta kertomassa, miten hän näkee tämän asian. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen.

17.29 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä oikeastaan aika paljon asioita, mitä ajattelin mainita, on tullut edellisissä puheenvuoroissa kerrottua.

Kaikki tietävät sen, kuinka haastavaan julkisen talouden tilanteeseen tämä lisätalousarvio on laadittu, ja jos me ajatellaan meidän korkomenojen kasvua, puolustusmenojen tämänhetkistä ja etenkin tulevaa kasvua sekä sote-menojen perusteltua kasvua, jotka ovat kaikki miljardiluokassa, niin me tiedetään, minkä tilanteen edessä me ollaan samaan aikaan, kun ollaan yhdeksän miljardin sopeutuksiin sitouduttu. Taisi olla edustaja Eerola, joka mainitsi jo finanssipoliittisista tavoitteista, jotka ovat edelleen voimassa, ja ollaan sitouduttu lisäsopeutuksiinkin, jos näihin katsotaan tulevaisuudessa tarvetta olevan. Kukaan ei toivo, että olisi, mutta tulevaisuus näyttää sen. Tärkeintä on, että ollaan sitouduttu siihen, mitä ollaan lähdetty tekemään, ja työtä ei jätetä kesken.

Itse lisätalousarvion panostuksista mainittakoon nämä, mitkä tässä on ihan yksityiskohdaisesti lueteltukin: puolustushaaroille, puolustusmateriaaleihin, väestönsuojeluun, yleensäkin varautumiseen tehtävät panostukset, joista äkkiseltään karkeasti ynnäytyy semmoinen 230 miljoonaa suomalaista, kotimaista varautumista, ja lisäksi infrahankkeita, joista tulee kymmeniä miljoonia lisää. Eli hankalinakin aikoina kyllä se hyvin käytetty euro löytää kohteensa, ja silloin niitä vain pitää todella pyrkiä sijoittamaan vaikuttavasti.

Pari tämmöistä ehkä äkkiseltään nyanssilta kuulostavaa, noin niin kuin miljoonamielessä, mutta erittäin tärkeää huomiota lisätalousarviosta.

Ensimmäisenä harrastamisen Suomen malli, mihin tulee viisi miljoonaa lisäeuroa. Me tiedetään kaikki, tässäkin salissa on loputtomiin puhuttu siitä, mitkä ovat liikkumattomuuden kustannukset tälle maalle sekä nuorten että ikääntyneempienkin kohdalla. Puhutaan myös miljardiluokan kustannuksista, kansanterveysvaikutuksista, ja kun ne nyt eivät ole oikein tuntuneet iskevän, niin tämä on jossain määrin tulevaisuudessa myös varautumiskysymys. Meillä on esitetty uskottavia arvioita, että meillä ei ole reilun kymmenen vuoden päästä enää fyysisiin töihin kykeneviä yli 50-vuotiaita ihmisiä. Minä ainakin lasken sotilaan myös fyysisistä työtä tekeväksi ja toivon, että tähän kansalliseen ylipainoepidemiaan ja liikkumattomuuden ongelmiin paneudutaan sillä vakavuudella, mitä se vaatii. Tämä on hyvä alku ehdottomasti.

Toinen asia, mistä olen erittäin iloinen, on tänään läpi äänestetty 65-vuotiaitten valinnanvapauskokeilu, mihin ilmeisesti edustaja Lindénkin viittasi äsken. Koska sosiaalidemokraatit edellisen Kela-paketin hyväksyivät yksimielisesti, niin ilmeisesti tämä on se ainoa ongelma. Salikeskustelun aikana toissailtana katsoin, kuinka seuraavalle päivälle

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

omalla kotiseudullani kolmella palveluntarjoajalla oli 222 vapaata lääkäriaikaa. Katson sen näinä aikoina ihan järkeväksi, että me yritetään löytää resurssit sieltä, missä niitä käytettävissä on, ja käyttää niitä kohtuukustannuksilla, kohtuukustannuksilla sekä yhteiskunnalle että potilaalle. Ja niin kuin kaikki tietävät, tässä on alennettu omavastuuosuus ja tässä on hintakatto, niin katsoisin molempien kriteerien täyttyvän. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

17.32 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Muutama sana vielä taloudesta ennen kesätaukoa, niin ei sitten pääse unohtumaan nämä talouden asiat, koska syksyllä näitä jälleen tässä samassa salissa tulemme käsittelemään.

Velkaantuminen tosiaan kiihtyy osittain, koska hallitus ei ole onnistunut työllisyyden hoidossa. Edustaja Suhonen tuossa juuri hetki sitten listasi erittäin pitkän listauksen, mitä on tehty työmarkkinoilla. Voisi jopa käyttää termiä, että siellä on niin kuin ”häärätty” aika lailla paljon palkansaajan aseman polkemiseksi, ja ne eivät ole sitä kasvua tuoneet eivätkä työpaikkoja tuoneet. Konkurssien määrä on kasvanut kasvamistaan. Eli tämä luottamuspuola on työmarkkinoilla kyllä todella suuri, ja se heijastuu ihan selvästi kyllä talouteen.

Myöskin Euroopan surkein työllisyyspolitiikka vie meitä yhä syvemmälle talouden suohon. Tämä tulee esiin lisätalousarvion verotulojen lähes puolen miljardin romahduksena, ja verotulojen jatkuva romahtaminen kertoo karusti siitä kyllä, että talouspolitiikassa on epäonnistuttu. Varakkailla velaksi annettavat veronalennukset eivät suurinta osaa palkansaajista kuitenkaan lämmitä. Nyt pitäisi vahvistaa luottamusta talouteen ja saada investoinnit liikkeelle. Pitää löytää se pitkä yhteinen teollisuuspoliittinen katse, mistä olen tässä salissa viime aikoina paljon puhunut.

Jos kuitenkin positiivista vielä tähän loppuun hakisi kesän kunniaksi, niin kyllä lisätalousarviossa on lisäyksiä tarpeellisiin ja välttämättömiin kohteisiin, kuten puolustukseen ja turvallisuuteen. Tänään kyseisestä aiheesta käytiinkin varsin hyvä keskustelu tässä salissa, sopuisakin keskustelu, ja siinä yhteisiä aihealueita löytyi hyvinkin paljon. Toivoisin, että tästä teollisuuspolitiikasta löydettäisiin yhtä lailla sellainen yhteinen aihe, mitä voidaan viedä eteenpäin semmoisella kymmenen vuoden katseella, koska minä uskon, että sieltä löytyy meille niitä mahdollisuuksia, että päästään siihen aitoon kasvuun. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Savio.

17.34 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Vuoden toiseen lisätalousarvioesitykseen sisältyy monia tärkeitä kohteita, ja nostan niistä ensimmäisenä esille rahoituksen Kela-korvauksiin liittyvään valinnanvapauskokeiluun. Kuten täällä on mainittu, 65 vuotta täyttäneet henkilöt pääsevät ensi syksystä alkaen yksityislääkärin vastaanotolle julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun suuruusella omavastuulla eli noin 28 eurolla. Tämän korvauksen voi saada kolme kertaa kalenterivuodessa, ja esitys helpottaa terveydenhuollon jonojen purkamista ja parantaa 65 vuotta täyttäneiden henkilöiden hoitoonpääsyä. Nämä ovat mielestäni erittäin kannatettavia tavoitteita.

Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Ronkainen ja monet muutkin edustajat edellä hyvin kuvasivat, hallitus panostaa lisätalousarviossa myös suomalaisten turvallisuuden vahvistamiseen. Se on erittäin tärkeää tällaisena aikana, jona maailma on mullistuksessa Venäjän aggression vuoksi, ja nähdäkseni myös oppositio jakaa erittäin aiheellisesti tämän saman

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

tilannekuvan. Tähän lisätalousarvioon sisältyy muun muassa 41 miljoonan euron lisäys turvallisuuden valmiuspakettiin, mukaan lukien väestönsuojelu, Rajavartiolaitoksen toimintamenot ja vaaratiedottaminen, ja myös poliisi ja Tulli saavat lisää resursseja — ja hyvin niin.

Arvoisa puhemies! Totean tässä lopuksi, että maamme turvallisuuden kannalta on hyvin tärkeää myös se, että Suomi tulee mitä ilmeisimmin irtautumaan pian jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta, ja siitä erityiskiitos hallitukselle, joka on vienyt asiaa eteenpäin. Kyse on sekä turvallisuuden että talouden kannalta järkevästä päätöksestä, ovathan jalkaväkimiinat hyvin tehokas ja edullinen puolustusase, mikä on suotavaa tietenkin myös valtiontalouden näkökulmasta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen.

17.36 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä aiemmin vähän moitittiin oppositiota ja kyseltiin vaihtoehtoa, niin sanoisin kyllä hallituspuolueille, että ihan itsekkin pääsisitte jo varsin pitkälle siinä, jos peruisitte ne omat toimenne, joilla te heikennätte julkista taloutta. Te olette löytäneet miljardin rikkaimpien ja varakkaimpien veronkevennyksiin, ja luulisi teillä ehkä hieman hälytyskellojen soivan siinä vaiheessa, kun Valtiontalouden tarkastusvirasto sanoo, että hallitus omilla toimillaan kehysriihessä, omilla päätöksillään, heikentää julkista taloutta ja lisää velkaa. Eli hyvin pitkälle jo pääsisitte, jos näitä omia heikentäviä toimianne peruisitte. Oppositiossa SDP ei luonnollisestikaan tällaista politiikkaa tekisi. Tekisimme paljon oikeudenmukaisempaa veropolitiikkaa.

Sanon vielä sen, puhemies, että kun tuolla valtiovarainvaliokunnassa kuuntelimme asiantuntijoita, niin en löytänyt kyllä juurikaan asiantuntijoita, jotka olisivat kovasti kannattaneet tätä yhteisöveron laskua, päinvastoin aika paljon todettiin, että tämä on nimenomaan hyvin kallis ja hyvin tehoton. Kyllä tässä talouden tilanteessa olen todella huolissani, että yli 800 miljoonaa löytyy sitten tähän toimenpiteeseen, jolla ei edes kovinkaan todistettavasti saada syntymään sitä kasvua ja niitä työpaikkoja, joita kovasti kaivataan.

Mitä tulee näihin muihin veronkevennyksiin, niin vaikka täällä hyvin mielellään hallituspuolueet kertovat, että tässä nyt pieni- ja keskituloisten veroja kevennetään, niin kyllähän tässä on käynyt ilmi, että kun toisaalla tehdään veronkiristyksiä — esimerkiksi tämä ammattiyhdistysliikkeen jäsenmaksun verovähennysoikeuden poisto, tämä kostovero, on tulossa, [Arto Satonen: Kostovero!] samoin esimerkiksi työhuonevähennys ollaan poistamassa — niin lopputuloksena, arvoisat hallituspuolueiden edustajat, voi käydä niin, että joillekin palkansaajille, niille pienituloisimmille, voi jäädä rahapussi jopa pakkasen puolelle. Ja olemmehan esittäneet esimerkin, että esimerkiksi järjestäytynyt opettaja saa viisi euroa kuukaudessa, kun taas ministeriaitiossa tullaan saamaan noin 5 000 euroa vuodessa, ja en minä usko, että kovinkaan moni ihminen pitää tätä kauhean reiluna tai kauhean oikeudenmukaisena veropolitiikkana. [Timo Suhonen: Hallitus pitää!] Siksi minä toivoisin, arvoisat hallituspuolueet, että voisitte nyt katsoa peiliin ja hieman tuoda oikeudenmukaisuutta tähän linjaan ja myös talouspoliittista viisautta. Sitä nimittäin juuri nyt tarvittaisiin.

Mehän olemme SDP:ssä esittäneet muun muassa pieni- ja keskituloisten verotusta keveämmäksi jo tälle vuodelle, puolella miljardilla jo tälle vuodelle. Se olisi suhdannepoliittisesti ollut erittäin onnistunut toimi, ja nimenomaan pieni- ja keskituloisille painottaen. Samalla olemme esittäneet muun muassa pienten yrittäjien tukemista nostamalla tätä ar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

vonlisäverovelvollisuuden alarajaa. Toivoisin, että esimerkiksi tästä hallituspuolueet voisivat ottaa kopin. Se olisi oikein hyvä kasvutoimi, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Satonen.

17.39 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Pyysin tämän puheenvuoron ihan sen takia, mitä tässä lisätalousarviossa on liittyen muun muassa siihen, että puolustusministeriön määrärahoja merkittävästi korotetaan ja siellä myöskin huomioidaan Ukrainaan toimitetun puolustusmateriaalin korvaaminen ja sitten myöskin muita turvallisuuteen liittyviä asioita. Sitten täällä mainittiin aikaisemmin — edustaja Väyrynen mainitsi — harrastustakuu, jota myös itse pidän tärkeänä.

Eli tarkoitukseni oli kehua tätä hallituksen hyvää lisätalousarvioesitystä. Mutta en voi olla kommentoimatta kyllä myöskään niitä puheenvuoroja, jotka tässä nyt tulivat sinä aikana, kun tässä olin kuuntelemassa. Täytyy kyllä edustaja Suhosen puheenvuorolle antaa siinä mielessä tunnustusta, että hän on selvästi kyllä kärryillä siitä, mitä hallitus on tehnyt. Hän mainitsi kaikki ne hyvät uudistukset, jotka hallitus on tehnyt. [Timo Suhonen: Osan, vain osan!] Ainoa virhe siinä oli kyllä se, että... Kehottaisin vielä, että edustaja Suhonen voisi tutustua valtiovarainministeriön sivuilla oleviin laskelmiin, joissa on näiden uudistusten työllisyysarviot laskettu. Kun te puhuitte esimerkiksi siitä, että tällä työttömyysturvauudistuksella ei ole mitään työllisyysvaikutusta, niin valtiovarainministeriön arvio on, että se on 40 000, ja aikuiskoulutustuen poistolla se on muistaakseni 10 000, ja suurimmalla osalla näistä muistakin, jotka mainitsitte, sieltä löytyvät kyllä arviot.

On tietysti niin, että suhdanne vaikuttaa siihen, koska nämä realisoituvat. Ja tässä tulee itse asiassa niin käymään, että jos te, hyvät sosiaalidemokraatit, seuraavassa hallituksessa olette, te tulette vielä näitä uudistuksia kiittämään, koska tämä tulee helpottamaan sen tulevan hallituksen tilannetta. Voi olla, että se helpottaa tämänkin hallituksen tilannetta, jos tämä kasvu lähtee tämän vaalikauden lopulla liikkeelle, mutta sehän riippuu tietysti paljon siitä, mitä Ukrainan sodassa tapahtuu, mitä tapahtuu kauppasodassa EU:n ja Yhdysvaltain välillä, mitä ylipäättään geopolitiikassa tapahtuu. Kaikki tietävät, että tämänkin päivän tapahtumat vaikka Iranin ja Israelin välillä vaikuttavat tähän maailmantalouteen.

Mutta yksi asia täytyy tässä heti myöskin mainita, kun yksi edustaja Suhosen mainitsema kohta oli vientivetonen palkkamalli. [Pia Viitasen välihuuto] Muistan täällä hyvin, kun se vientivetonen palkkamalli tänne eduskuntaan tuotiin. Aivan välittömästi täällä oli välikysymys vastassa. Oppositio jätti välikysymyksen, ja välikysymyksen pääargumentti oli se, että tämä johtaa siihen, että naisvaltaiset julkisen sektorin alat jäävät ikuiseen palkka-kuoppaan. No, kuinka kävi? Kun ensimmäinen sopimus tämän lain voimaantulon jälkeen tehtiin juuri nyt — ja työmarkkinoilla ei muutenkaan ole mitään kaaosta tällä hetkellä — niin siellähän jatkettiin tätä palkkaohjelmaa, ja siinä nimenomaan naisvaltaiset julkisen sektorin alat — opettajat, sairaanhoitajat ja muut — huomioitiin heti ensimmäisessä sopimuksessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Eli heti ensimmäinen sopimus osoitti sen argumentin vääräksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, edustaja Suhonen, vastauspuheenvuoro, minuutti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

17.43 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Satonen tarkkaan ottaen oli tietysti oikeassa siinä, että kun luetteloin näitä työelämäheikennyksiä työntekijöitä koskien ja kun luetteloin siellä näitä työttömyysturvaan liittyviä leikkauksia, niin toki niillehän on, kuten aivan oikein edustaja Satonen mainitsi, arvioitu joku niin sanottu työllisyysvaikutus.

Mutta sitten sen haluan todeta tässä vielä tarkennukseksi, että näille varsinaisille työelämäuudistuksille — lakko-oikeuden rajoittamiset ja muut, vientivetoiset palkkamallit ja paikalliset sopimiset sun muut — ei valtiovarainministeriö ole pystynyt laskemaan tosiasiallisia työllisyysvaikutuksia. Täällä salissa olemme kuulleet, kun valtiovarainministeri on todennut, että niillä voidaan arkijärjellä olettaa olevan jonkinlaisia vaikutuksia. Siis tosiasiallisia, oikeita arvioita edes ministeriö ei ole pystynyt niille laskemaan. Tämän haluan vielä tähän loppuun sanoa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No, sitten vielä Satonen, vastauspuheenvuoro, minuutti.

17.44 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nythän me lähennyttään jo edustaja Suhosen kanssa, mikä on kyllä huolestuttavaa. [Naurua — Jaana Strandman: Juuri näin, juuri näin!] Mutta tältä osin voi kyllä todeta, että se on kyllä aivan totta, että valtiovarainministeriön laskentamallit pystyvät laskemaan näille sosiaaliturvauudistuksille malleja, mutta niillä ei ole sellaista laskentamallia, että ne voisivat esimerkiksi tälle vientivetoiselle palkkamallille laskea tarkan vaikutuksen. Siellä voidaan sanoa, että se on positiivinen. Sama koskee työrauhaa, mutta ne eivät voi laskea tarkkaan, koska ei ole sellaista laskentamallia olemassa. Mutta kyllä minä aika lailla varma olen, että jokainen ymmärtää sen, että jos meidän viennin kilpailukykyä vahvistetaan sillä, että palkkaratkaisut ovat maltillisia — joita ne itse asiassa ovat muuten olleet ja ovat olleet tälläkin kierroksella — niin kyllä sillä suhteessa siihen, että meillä isojen riitojen jälkeen palkat nousisivat korkeasti, on aikamoinen vaikutus työllisyyteen ja talouteen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten mennään puhujalistalle. — Edustaja Lindén.

17.45 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kyllä nyt ihan niin sanotusti aikuisten oikeasti jokainen ymmärtää, että samaan aikaan ei voida alentaa veroja, tehdä välttämättömiä hyviin tarkoituksiin kohdennettuja määrärahojen lisäyksiä ja sitten saada velan kasvu kuriin. Senhän ymmärtää jokainen. Nythän hallitus itse päätteli, että se luopuu tästä äsken mainitsemastani kolmannelta tavoitteesta, siitä velan saamisesta kuriin, eli lisää sitä velkaa miljardilla, koska alennetaan veroja ja sitten tehdään määrärahalisäyksiä. Niin kuin sanoin, yleensä määrärahalisäykset tehdään hyviin tarkoituksiin.

Tässä tuntuu nyt jotenkin niin, että melkein hallituksen ja opposition roolit ovat vaihtuneet keskenään, kun hallituksen puolelta olosuhteissa, joissa velkaa lisätään miljardilla, kerrotaan, mihin erilaisiin hyviin tarkoituksiin niitä menoja laitetaan lisää. Näinhän tässä nyt niin kuin tapahtuu. Hallituksen ensimmäinen tavoite oli saada se velka kuriin, ja kahden vuoden päästä todettiin, että eihän se onnistu. Osin siihen on myötävaikutettu itse tekemällä esimerkiksi sosiaaliturvaan senkaltaisia leikkauksia, jotka ovat vähentäneet kulkuskysyntää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

Sitten seuraavan kommentin osoitan tässä edustaja Saviolle, jonka puheenvuoroja paljon arvostan, mutta se oli kovin erilainen puheenvuoro kuin seuraava sitaatti, jonka luen, joka on tällä hetkellä korkeimmassa asemassa hyvinvointialueilla olevan perussuomalaisen päättäjän vaalikonevastaus. Se kuuluu näin: ”Ymmärrän, että poikkeustilanteissa voidaan lyhentää hoitojonoja esimerkiksi palvelusetelien avulla tai Kela-korvauksella tullaan pienesti vastaan siinä, että jotkut käyvät omalla rahalla yksityisessä hoidossa. Yksityinen terveydenhuolto kuitenkin tavoittelee aina voittoa, ja tämän vuoksi julkiset rahat on kannattavampaa suunnata julkisen terveydenhuollon toimivuuteen.” Tämä on suora sitaatti vastauksesta vaalikoneeseen korkeassa asemassa olevalta perussuomalaiselta päättäjältä.

Ja vielä viimeisenä asiana: Parasta, mitä meidän taloudessa tällä hetkellä tapahtuu, on se, että keväällä saatiin kohtuullisen hyvät palkankorotukset — julkisella sektorilla yhteensä 7,8 prosenttia ja sen päälle vielä sitten kehittämisohjelma 1,8 prosenttia — vaikka hallitus teki kaikkensa ammattiyhdistysliikkeen painostusvoiman heikentämiseksi muun muassa niillä ratkaisulla, joita edustaja Suhonen täällä luetteli. Tämä tuo kulutuskysyntää. Tämä elvyttää taloutta. Tämä on ehdottomasti parasta, mitä meidän talouspolitiikassa on viime päivinä, viime kuukausina tapahtunut. Eikä ole hallituksen ansiota. [Timo Suhonen: Juuri näin!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

17.48 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talous on kurjassa tilanteessa. Olemme eläneet yli varojemme. Velkasuhteemme on yli 80 prosenttia. [Aki Lindén: Ja vielä pahenee tässä!] Julkisen talouden sopeuttaminen on välttämätöntä. Muuttunut turvallisuustilanne tuo haasteita, ja maamme puolustusmenojen kasvu on tosiasia. Rahoitusta menee muun muassa väestönsuojeluun ja Rajavartiolaitokselle.

Meidän on välttämätöntä tehdä sopeutustoimia ja leikkauksia. Tähän savottaan tarvitaan ylivaalikautinen työ, johon myös oppositiopuolueiden on syytä aidosti sitoutua. Uusia mahdollisia leikkauksia on kohdistettava toissijaisiin kohteisiin, kuten kehitysyhteistyöhön. Oman maamme kansalaisten asioiden tulee olla ensisijaisia.

Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Suhonen luetteli mainiosti nykyhallituksen merkittäviä työllisyystoimia. Nämä työllisyystilannevaikutukset eivät ole vielä päässeet täysimittaisesti toteutumaan suhdannetilanteesta johtuen, joten on vastuutonta esittää niitä nollina täällä salissa. Hallitusohjelmaa on päästy toteuttamaan vasta vajaan kahden vuoden ajan.

Arvoisa rouva puhemies! Toisin kuin täällä on väitetty SDP:n edustajan suulla, maan hallitus on keventänyt verotusta pieni- ja keskituloisilla, [Pia Viitanen: Mitä jää käteen?] millä on vaikutusta maamme ostovoiman kasvuun. Pyydänkin nyt opposition edustajia tekemään yhteistyötä eri toimin. Täällä salissa opposition edustajat vastustavat lähes kaikkia hallituksen toimia. Vastuunkantajia peräänkuulutan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen.

17.50 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Varasin puheenvuoron heti, kun huomasin edustaja Lindénin varanneen omansa, koska tiesin, että kommentoitavaa tulee joka tapauksessa.

Palaisin vielä tähän teidän siteeraamaanne korkeassa asemassa olevaan hyvinvointialueen päättäjään. Se oli varsin validi sitaatti sinänsä. Kun olette kovasti moittineet tätä va-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

linnanvapausmallia, niin tässä nyt on nimenomaan reagoitu näihin voitontavoittelupelkoihin. Eli meillä on hintakattoja, meillä on myös omavastuu, toimistomaksuja ei voi periä. Tässä on nimenomaan näihin huoliin reagoitu. Ja niin kuin olen moneen kertaan sanonut, niin yritetään huolella seurata, mitä tästä tulee, kuinka paljon potilaita siirtyy, mitä tapahtuu laboratoriotutkimuksille. Nämä huolet on huomioitu, ja siinä mielessä tässä on menty aivan oikeaan suuntaan.

Sitten mitä tulee edustaja Viitasen puheenvuoroon, niin teillä ilmeisesti, ymmärsin, hierittää kaikista eniten tämä marginaaliveron alennus, johon te viittaatte rikkaitten ja hyvätuloisten alennuksella. [Pia Viitanen: Yhteisövero myös!] — Kyllä minä ymmärsin, että ilmeisesti rikkaitten veronalennuksella viittaatte nimenomaan tähän marginaaliveron alennukseen — ja viittasitte myös siihen, että sieltä saadaan 5 000 euroa lisää vuodessa, mutta kyllä minä voin siinä mielessä rauhoittaa teitä, että ei siellä edelleenkään saada, vaan niin kuin edustaja Eerola tässä äsken ilmoitti, niin valtio ottaa vain vähemmän. Kyllä minä vakuutan, että progressiivinen verotus tekee edelleen sen, että hyvätuloiset eivät pidä itseään saajina silloin vuoden lopussa. Kyllä tässä edelleen hyvätuloiset kantavat sen suuren vastuun tästä veron potista.

Ja toinen huomio: Kun viittasitte asiantuntijoihin, niin itse asiassa marginaaliveron alennuksen suhteen asiantuntijatkin ovat tätä kannattaneet. Valtiovarainministerikin on nyt monta kertaa tuolta pöntöstä sen sanonut, että tässä on erittäin hyvät laskelmat siitä, miten se maksaa itsensä takaisin. Jos valtiovarainministerin viesti ei mene perille, niin ei se varmasti minunkaan kertomanani mene, mutta haluan sen kuitenkin tässä keskustelussa mainita. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki.

17.52 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Niin, se on aivan totta, että valtion velanotto kasvaa tämän lisäbudjetin myötä 944 miljoonaa, ja se tapahtuu kahdella tavalla:

Toisaalta tulot pienenevät 485 miljoonaa. Tämä johtuu lähinnä siitä, että suhdannetilanne on heikko. Suhdanne tulee maailmalta, muun muassa Yhdysvaltain tullipolitiikka vaikuttaa. Sitten myöskin kotimaassa kuluttajien kokemaa inflaatio on enemmän kuin todellinen inflaatio on, ja sitä kautta kulutus saattaa olla pienempi kuin mitä se voisi olla.

Sitten taas toisaalta menot kasvavat 757 miljoonaa. Tämä johtuu uudelleenbudjetoineista sekä ajoitusmuutoksista. Menojen osalta me teemme satsauksia puolustukseen. Puolustusvoimien tilausvaltuuksia nostetaan 130 miljoonaa, ja sitten Laivue 2020 saa 78 miljoonaa lisää. Liikennehankkeisiin tehdään isoja muutoksia väylänpitoon, ja siellä on myöskin näitä ajoitusmuutoksia. Sitten tämä valmiuspaketti, väestönsuojelun ja kyvykkyyksien nosto, 41 miljoonaa. Maanpuolustuskoulutusyhdistys saa yhden miljoonan lisäyksen, ja sillä saadaan lisää koulutuspäiviä. Sitten nostan vielä esille sen, että menojen puolella myös valtion palkkamenoihin tulee 51 miljoonan lisäys sopimusneuvotteluitten tuloksena.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen.

17.53 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! On ehkä vielä hyvä kerrata se tosiasia, että kun usein osoitellaan edellistä hallitusta, kun puhutaan velkaantumisesta, niin tosiasia on se, että tämä hallitus ottaa eniten velkaa koko Suomen historiassa. Se ottaa enemmän velkaa kuin jopa edellinen, parhaamansa hallitus, ja siinä suhteessa luulisi, että hälytyskellot jo

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

soisivat siellä hallituspuolueissa ja suunnanmuutosta tapahtuisi myös tässä. [Jari Ronkaisen välihuuto]

Minun on myös, puhemies, aivan pakko sanoa, että minusta on silloin tällöin aina kovin häkellyttävää kuunnella sitä, kuinka innokkaasti erityisesti perussuomalaiset täällä puolusteleivat leikkauksia pienituloisilta sekä rikkaiden veronkevennyksiä. Tämä on aivan toista kuin se, kun vielä ennen vaaleja me kuulimme puheenjohtaja Purran suulla, että pienituloisilta leikkaaminen ”ei meille käy”, [Timo Suhosen välihuuto] mutta nyt on käynyt ja hyvin on käynyt, ja sitten vielä päälle käyvät myös rikkaiden runsaat veronkevennykset. Minä ymmärrän kyllä, että sieltä kokoomuksesta kovasti puolustellaan sitä, että kaikkein rikkaimmat ja kaikkein varakkaimmat saavat veronkevennyksiä, mutta sitä minä hieman aina ihmettelen, kun mietin näitä puheita vaalien alla, että miten ihmeessä perussuomalaiset nämä voivat hyväksyä. [Jari Ronkaisen välihuuto]

Puhemies! Sitten vielä tähän työllisyyteen sen verran, että tulostauluhan ei valehtele, ja tällä hetkellä hallituksen 100 000:n työllisyystavoite on kymmeniätuhansia miinuksella. [Timo Suhonen: Oho!] Kyllä hallituspuolueet nyt jollakin tavalla ovat myös selityksen velkaa, sillä kyllä me senkin muistamme, että oliko se edustaja Marttinen, nykyinen ministeri, vai kuka, joka lupasi jo viime vuodelle 60 000 työpaikkaa lisää, ja nyt meillä on kymmeniätuhansia miinuksella tämä saldo. Tietenkin tämä osaltaan vaikuttaa siihen, että hallitus huonolla työllisyyden hoidollaan on omin toimin tätäkin kautta aiheuttanut miljardien aukkoja talouteen.

Eli kyllä tämä talousyhtälö on aivan mahdollon näillä hallituksen resepteillä, ja toden totta nyt tarvittaisiin kyllä suunnanmuutosta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Myös tämä kohta on aikarajoitettu, ja periaatteessa se aika loppuu tasan kello 18. Myönnän nyt kuitenkin nämä kolme puheenvuoroa vielä, mutta jos sitten tulee lisää, niin ne siirtyvät sitten myöhemmälle illalle. — Suhonen.

17.55 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kun taloudesta puhutaan, niin siihen liittyy työllisyys, kuten tässä useassa puheenvuorossa olemme kuulleet. Vielä halusin kysyä — valitettavasti entinen työministeri, edustaja Satonen, poistui paikalta — lähinnä sitä polttavaa kysymystä nyttien hallituspuolueitten edustajilta, että miten se nyt menee, se henkilökohtaisen irtisanomisen helpottaminen ja sen alisuoriutumisen kirjaaminen lakiin. Onko se nyt siellä hallitusohjelmassa, vai eikö se nyt ole siellä? Perussuomalaiset ovat sitä mieltä, että se ei kuulu sinne ja se ei saisi tulla, ja kokoomus on sitä mieltä, että kuuluu ja se tulee ja se toteutetaan. Kyllä minua kiinnostaa edustajana se, mitenkä tässä asiassa nyt mennään: mennäänkö kaksilla rattailla vai kaatuuko peräti hallitus tämän asian takia vai meneekö se kuitenkin niin, että perussuomalaiset myöntyvät tässäkin asiassa kokoomuksen vietäväksi, ihan niin kuin näissä aiemmin luetelluissa työelämän kurittamiskysymyksissä ja duunareitten kurittamispäätöksissä. Vaikka perussuomalaiset väittivät tietysti ennen vaaleja olevansa työväenpuolue, niin kyllä nämä toimet näyttävät valitettavasti ihan jotain muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

17.57 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Kädenojennuksena sinne puhemiehelle päin, kun puhemies mukavalla tavalla päätti vielä antaa tämän keskustelun aivan lyhyen aikaa jatkua, jätän omasta puheenvuorostani sairausvakuutuskysymyksen käsittelyn kokonaan pois ja hyvin lyhyesti keskityn ihan kahteen asiaan, kun haluan vastata tässä käydyssä keskustelun aikana esille nousseisiin asioihin.

Itse en ole sanonut enkä ole huomannut ryhmätovereidenikaan täällä sanovan koskaan sitä, että koko se talouden tilanne, joka Suomessa nyt on ja joka on todella heikko, olisi seurausta hallituksen politiikasta. Mutta erittäin merkittävällä tavalla hallituksen politiikka on tähän kuitenkin vaikuttanut, koska tässä suhdannetilanteessa mielestämme on harjoitettu vääränlaista politiikkaa. En oikein itse voi hyväksyä sellaista logiikkaa, että ongelmat johtuvat kokonaan suhdanteesta mutta sitten, jos alkaa mennä paremmin, se onkin hallituksen ansiota. Jos suhdanne maailmalla kääntyy parempaan suuntaan ja meillä alkaa talous ja vienti vetää, niin eikö sekin sitten ole suhdanteen parantumisen vaikutusta? Eli tämä on hyvin epäloogista, että vain hyvät asiat ovat hallituksesta lähtöisin mutta huonot asiat ovat niin sanottuja ulkoisia asioita.

Ja mitä tulee verotukseen, niin sanonpa nyt suoraan vähän poikkeuksellisella tavalla, että itsekin melko hyvätuloinena ihmisenä — taisi vähän yllätyksekseni viime vuoden verotietoja tai, anteeksi, oliko se toissa vuoden verotietoja, julkistettaessa tulla joku lehti kirjoittaneeksi, että olin jonkunäköisessä ykkösasemassa tässä eduskunnan tulotaulukossa — olen sitä mieltä, että kyllä meillä nyt tehdään väärin, kun meillä alennetaan yhteisöveroa ja merkittävällä tavalla aiotaan suurituloisten palkka- ja tuloveroa alentaa. Siis 1,2 miljardista, mikä on laskettu tähän tuloveroalennukseen, puolet tulee yli 75 000 vuodessa tie-naaville. Ja sitten on tämä yhteisöveron vaikutus. Tämä on käytännössä puolentoista miljardin veronalennus kaikkein parhaassa asemassa olevalle osalle tässä yhteiskunnassa, samaan aikaan kun meillä on nämä ongelmat, jotka Suomessa tällä hetkellä ovat ja jotka pitäisi ratkaista. Tässä on se ero meidän ja hallituksen välisessä politiikassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning, ja sitten siirrytään toiseen asiaan.

17.59 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän lisätalousarvion luvut kertovat kyllä vakavasta suunnasta. Verotulojen romahdus, lähes puoli miljardia euroa, ja ennätysellinen 13,2 miljardin euron velanotto kertovat kyllä epäonnistuneesta talouspolitiikasta.

Tämä hallitus tuli valtaan lupauksilla lopettaa velkaantuminen, mutta nyt velka kasvaa nopeammin kuin koskaan. Työttömyys kasvaa, valtion menot kasvavat, mutta luottamus talouteen ei vahvistu. Kuluttajien varovaisuus ja yritysten konkurssit lisääntyvät jatkuvasti. Kasvua vauhdittavista toimista ei ole tietoaakaan. Hallitus päätti verohelpotuksista, jotka toteutuvat vasta vuoden päästä ja painottuvat kaikkein suurituloisimmille. SDP esitti vaihtoehtobudjetissaan jo tälle vuodelle pieni- ja keskituloisille veronkevennyksiä, jotka olisivat tukeneet kysyntää ja ostovoimaa välittömästi. Ne olisi voitu rahoittaa ilman lisävelkaa leikkaamalla tehottomista tuista.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarviossa on tarpeellisia menolisäyksiä esimerkiksi puolustukseen. Pidän tätä hyvänä asiana, mutta nekin olisi voitu osin rahoittaa uudelleen kohdentamalla nykyisiä menoja. Suomi tarvitsee nyt vastuullista ja oikeudenmukaista talouspolitiikkaa, ei myöhästyneitä ja väärin kohdistettuja ratkaisuja.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2025 vp

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.